

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/464/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2212206669
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 07. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2212206669.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Renáty Gavalcovej v právnej veci žalobcu: BL Telecom debt, s. r. o., so sídlom Šoltésovej 14, Bratislava, IČO: 45 535 108, zastúpený splnomocnencom: SOUKENÍK - ŠTRPKA, s. r. o., so sídlom Šoltésovej 14, Bratislava, proti žalovanému: T. V., nar. X.X.XXXX, bytom N. - Y. N. XXX, o zaplatenie 248,95 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 31. júla 2012, č.k. 9C/60/2012-41 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č.k. 9C/60/2012-68 zo dňa 24. októbra 2013, t a k t o

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s dopĺňacím rozsudkom v napadnutej zamietajúcej časti, v časti určenia neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky a v časti trov konania p o t v r d z u j e .

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Rozsudkom napadnutým odvolaním v spojení s dopĺňacím rozsudkom súd prvého stupňa žalobu žalobcu zamietol a súčasne určil, že zmluvná podmienka dojednaná v Dodatku k Zmluve o pripojení zo dňa 2.4.2008, v bode 3 Dodatku k Zmluve zo dňa 01.04.2009 v znení „V prípade porušenia akejkoľvek povinnosti uvedenej v bode 1, písm. c/, v bode 2 tohto Dodatku, alebo v článku 3, bod 3.6 Všeobecných podmienok, alebo v článku 5, bod 5.2 písm. a/ až c/ Všeobecných podmienok, v dôsledku ktorej dôjde k následnému vypojeniu SIM-karty zo strany Podniku je Účastník povinný uhradiť Podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke č. 1 tohto Dodatku“ je neplatná z dôvodu jej neprijateľnosti. O trovách konania súd rozhodol tak, že žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 52 ods. 1 a 4, § 53 ods. 1 a 4 písm. k/ a § 544 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, ako aj ust. článku VI Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, keď dospel k záveru, že žalobca uplatňuje proti žalovanému sankciu v podobe zmluvnej pokuty za porušenie akejkoľvek zmluvnej povinnosti a vo výške, ktorá je nezmenená bez ohľadu na to, aký čas zostáva do konca doby viazanosti. Uviedol, že neprijateľnosť sankcie, ktorej zaplatenia sa žalobca v tomto konaní domáhal sa osobitne prejavuje v spojení s časovým aspektom jej uloženia. Žalobca, resp. jeho právny predchodca ako dodávateľ vôbec nerozlišuje medzi prípadom, kedy spotrebiteľ ukončí zmluvu jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti a medzi prípadom, keď spotrebiteľ ukončí zmluvu na začiatku doby viazanosti. V oboch prípadoch je spotrebiteľ viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty, čo je potrebné považovať za neprijateľné. Ustanovenia § 544 a 545 Občianskeho zákonníka nevyklučuje možnosť dojednaní zmluvnej pokuty za omeškanie s platením peňažného záväzku. Umožňuje však dojednanie, ktorým výšku zmluvnej pokuty je možné

vyjadriť aj percentuálnou čiastkou v závislosti na dĺžke doby porušenia povinnosti. Z neplatnej zmluvnej podmienky nevzniklo navrhovateľovi, ani jeho právnomu predchodcovi právo na plnenie a odporcovi povinnosť plniť. Pokiaľ ide o moderačné právo súdu vo vzťahu k výške zmluvnej pokuty, je potrebné uviesť, že súd nevidel riešenie len v čiastočnej neplatnosti zmluvnej pokuty a bolo by aj problematické nastaviť výšku zmluvnej pokuty, aby plnila význam pre dodávateľa a nepoškodzovala spotrebiteľa. Len čiastočné zneplatnenie zmluvnej pokuty by navyše nieslo riziko, že navrhovateľa by neodradilo takéto opatrenie, pretože v prípade súdnej kontroly by bola len sporadicky zmluvná pokuta zmoderovaná a predsa len by zostala a neprímerane by regulovala vzťahy neurčitého počtu spotrebiteľov. Okrem toho absolútna neplatnosť zmluvnej podmienky vylučuje právnu úpravu, ktorá by súdu umožňovala obsah zmluvnej podmienky zmeniť následne potom, ako jej neprijateľnosť konštatuje. Nakoľko súd určil zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky a nepriznal plnenie dodávateľovi v súlade s ust. § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. súd v rozsudku, ktorým rozhodoval vo veci samej aj bez návrhu vyslovil, že predmetná podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách právneho predchodcu žalobcu je neprijateľná. O trovách konania rozhodol súd v súlade s ust. § 142 ods. 2 O.s.p., kde žalovanému, ktorý mal plný úspech vo veci by vzniklo právo na náhradu trov potrebných na účelné bránenie jeho práva, avšak nakoľko žalovanému v súvislosti s týmto konaním žiadne trovy nevznikli, súd mu náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca v celom rozsahu a žiadal rozhodnutie súdu prvého stupňa zmeniť a vyhovieť návrhu navrhovateľa v celom rozsahu a zaviazat' žalovaného zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania. Odvolaním uviedol, že súd prvého stupňa neuviedol žiaden konkrétny argument, na základe ktorého považuje dojednanie o zmluvnej pokute za neprijateľnú zmluvnú podmienku, keď súd prvého stupňa neuviedol, v čom spočíva nerovnováha práva a povinnosti strán k Dodatku k Zmluve o pripojení. Súd sa vôbec nevysporiadal so skutočnosťou, že zmluvná pokuta zabezpečovala jednak zvýhodnenú cenu poskytnutého mobilného zariadenia a jednak benefit, ktorý žalovaný získal v prípade, ak sa zaviazal na užívanie služieb navrhovateľa resp. jeho právneho predchodcu počas 24 mesiacov. Aplikáciou argumentov uvedených súdom prvého stupňa možno dôjsť k záveru, že dojednanie akejkoľvek zmluvnej pokuty pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zo strany spotrebiteľa je dojednaním absolútne neplatným, nakoľko súd naň prihliada ex offio. Dojednanie o zmluvnej pokute je len zabezpečenie prospechu poskytnutého žalovanému a uplatnenie tohto práva vzniká žalobcovi až porušením primárnej povinnosti žalovaného platiť cenu poskytnutých služieb riadne a včas. Nemožno považovať za nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, ako tvrdí súd prvého stupňa. K forme uzavretého Dodatku k Zmluve o pripojení odvolateľ uviedol, že ju nemožno bezvýhradne považovať za formulárový typ zmluvy, ktorý žalovanému neumožňuje ovplyvniť jeho obsah práve naopak. Druh mobilného telefónu si žalovaný mohol vybrať sám a podľa zvoleného modelu telefónu bola rozdielna výška jeho štandardnej a akciovej ceny a teda i zmluvnej pokuty. Žalovaný napr. vôbec nemusel k Zmluve o pripojení odkúpiť mobilný telefón, v čom by bola zmluvná pokuta automaticky znížená o jeho hodnotu. Motiváciou zákazníkov pre uzatvorenie Zmluvy o pripojení s viazanosťou 24 mesiacov bola práve akciová cena mobilného telefónu, ako i zvýhodnené volania či ceny mesačných programov, ktorých hodnotu navrhovateľ musel zabezpečiť zmluvnou pokutou pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti. Odvolateľ uviedol, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne vec právne posúdil, keď sa dostatočne nevysporiadal so zvýhodnenou kúpnu cenou mobilného telefónu a hodnotou benefitu, ktorý bol zabezpečený zmluvnou pokutou. O názoru, že odôvodnenie neprijateľnosti zmluvnej pokuty v rozsudku nemôže obstať ako dostatočné a presvedčivé odôvodnenie neprijateľnosti akejkoľvek zmluvnej podmienky v akejkoľvek Zmluve o pripojení ktoréhokoľvek telekomunikačného operátora.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastník konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 201 a § 202 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, pretože rozsudok súdu prvého stupňa je v napadnutej časti vecne správny.

Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 9C/60/2012 je zaplatenie sumy 248,95 eur s príslušenstvom.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola žaloba žalobcu zamietnutá a súčasne určené, že zmluvná podmienka dojednaná v Dodatku k Zmluve o pripojení zo dňa 2.4.2008, v bode 3 Dodatku k Zmluve zo dňa 01.04.2009 v znení „V prípade porušenia akejkoľvek povinnosti uvedenej v bode 1, písm. c/, v bode 2 tohto Dodatku, alebo v článku 3, bod 3.6 Všeobecných podmienok, alebo v článku 5, bod 5.2 písm. a/ až c/ Všeobecných podmienok, v dôsledku ktorej dôjde k následnému vypojeniu SIM-karty zo strany Podniku je Účastník povinný uhradiť Podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke č. 1 tohto Dodatku“ je neplatná z dôvodu jej neprijateľnosti. O trovách konania súd rozhodol tak, že žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

Nakoľko sporná Zmluva o pripojení je spotrebiteľskou zmluvou, je potrebné na ňu aplikovať ustanovenia právneho poriadku o ochrane spotrebiteľa. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého, ak sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť dodávateľa, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosti stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet ku zmluvnému jednaniu prichádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na všetky zmluvné dojednania pripravený a skúsený. Spoločným znakom tejto právnej úpravy je teda snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť, a to formou aj prípadného obmedzenia zmluvnej voľnosti. K základným princípom spotrebiteľských zmlúv patrí, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky. Uvedené súd konštatuje z toho dôvodu, že práve zmluvné dojednanie obsiahnuté v spornej Zmluve o pripojení týkajúce sa zmluvnej pokuty považuje súd za neprijateľné zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Súd žiadnym spôsobom nespochybňuje význam zmluvnej pokuty. Pokiaľ však ide o spotrebiteľský vzťah, musí ísť o takú zmluvnú pokutu, ktorá obstoje v rámci povinnej súdnej kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu, so zreteľom na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy a v neposlednom rade i so zreteľom na sankcionovanie nesplnenia povinností na strane oboch účastníkov zmluvy. Podľa názoru súdu, v spotrebiteľskej veci by už pri samotnom uzavieraní zmluvy nemal byť prísnejšie alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy, a to spotrebiteľ. Už toto na prvý pohľad vyznieva výrazne v neprospech jedného účastníka zmluvy. Uvedené súd konštatuje preto, že navrhovateľ ako právny nástupca dodávateľa nie je nijako sankcionovaný v súvislosti s prípadným nesplnením povinnosti na jeho strane.

Významné je pritom posúdenie zmluvnej pokuty s ohľadom na povahu, obsah zmluvy v čase uzavretia dohody o zmluvnej pokute a posúdenie prijateľnosti alebo neprijateľnosti tohto zmluvného dojednania by nemali ovplyvňovať ďalšie skutočnosti, ktoré nastanú po uzavretí zmluvy, teda ani následné správanie sa účastníkov zmluvy a v rámci neho i porušenie zmluvných dojednaní by nemali mať vplyv na prvotné posúdenie toho, či dojednaná zmluvná pokuta nie je neprimeranou sankciou za nesplnenie povinnosti (§ 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka). Kládne sa tým veľký dôraz hlavne na dodávateľa, ktorý pripravuje obsah zmluvy (tento obsah zmluvy spotrebiteľ už nijako neovplyvňuje), aby bol náležité opatrný a dôsledný aj pri dojednávani vedľajších zmluvných dojednaní, ako je zmluvná pokuta. Len týmto spôsobom sa efektívne zabezpečí, aby slabšia strana v spotrebiteľských zmluvách bola dostatočne informovaná o následkoch nesplnenia povinností a len týmto sa vypestuje vzťah dôvery spotrebiteľa k dodávateľom.

V danej veci zmluvnú pokutu tak ako je dojednaná v spornej zmluve o pripojení považuje súd za neprimeranú sankciu, a to s poukazom na viaceré aspekty. Z hľadiska času dodávateľ vôbec nerozlišuje situáciu, keď v dôsledku nezaplatenia ceny dôjde k ukončeniu zmluvy napríklad jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti a prípadom, keď spotrebiteľ nezaplatí cenu hneď v prvý mesiac viazanosti, teda na jeho začiatku. Rovnako je bez akéhokoľvek významu to, akú cenu služieb spotrebiteľ nezaplatí,

t.j. či nezaplatí napríklad len cenu dojednaného mesačného poplatku, alebo nezaplatí cenu v dôsledku prekročenia tejto sumy aj niekoľkonásobne vyššiu (v tomto smere dodávateľ až do prerušenia služby spotrebiteľa nijako neobmedzuje).

Pokiaľ navrhovateľ v odvolaní namietal, že okresný súd sa dostatočne nevysporiadal so zvýhodnenou kúpnu cenou mobilného telefónu a hodnotou „benefitu“, ktorý bol zabezpečený zmluvnou pokutou, k tomu odvolací súd udáva, že zo žiadneho ustanovenia Zmluvy o pripojení v znení Dodatku k nej nevyplýva povinnosť odporcu splatiť právnomu predchodcovi navrhovateľa zvýhodnenú kúpnu cenu mobilného telefónu. Bolo len obchodnou politikou právneho predchodcu navrhovateľa, že predával mobilné telefóny za nižšiu ako skutočnú (trhovú) cenu; rozdiel medzi skutočnou (trhovou) a zvýhodnenou cenou mobilného telefónu je tak výsledkom zmluvného konsenzu medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom. Tento zmluvný konsenzus nemôže byť zo strany navrhovateľa menený prehodnotením rozhodnutia jeho právneho predchodcu, ak sa nesplnia očakávania, ktoré do zmluvného vzťahu s odporcom vkladal. Podľa názoru odvolacieho súdu preto nemožno v dôsledku tvrdeného porušenia zmluvnej povinnosti zo strany odporcu platiť cenu služieb alebo zotrvať v zmluvnom vzťahu dojednaný čas, prehodnocovať obsah predtým uzavretých zmluvných dojednaní. Prípadná zvýhodnená kúpna cena mobilného telefónu alebo (bližšie nešpecifikovaná) hodnota „benefitu“ preto nemajú vplyv na posúdenie prijateľnosti alebo neprijateľnosti dojednanja o zmluvnej pokute v prejednávanej veci.

Odvolací súd preto rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej ako aj určenia neprijateľnosti neplatnosti zmluvných podmienok podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil, keď tento správne rozhodol aj o náhrade trov konania.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a v odvolacom konaní úspešnému žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože žalovaný návrh na priznanie náhrady trov konania nepodal.

Senát krajského súdu uvedené rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.